

Večernik

»JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 179

Maribor, ponedeljek 10. avgusta 1931

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem čeku, z av. v Ljubljani št. 11.403

Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglas sprejema tudi oglasni oddeljak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Poraz fašistično-komunistične zveze v Prusiji

PRUSKI VOLILCI SO VČERAJ ODKLONILI PREDLOG ZA RAZPUST PRUSKEGA DEŽELNEGA ZBORA. — ZA PLEBISCIT GLASovalo OD 26 MILIJONOV VOLILNIH UPRAVIČENCEV PRIBLIŽNO 10 MILIJONOV.

BERLIN, 10. avgusta. Po objavi volilnega odbora, ki je izšla ob 0,15 ponoči, je od 26.553.837 volilnih upravičencev glasovalo za razpust pruskega deželnega zbora 9.796.303, ali 36,9 odstotkov volilnih upravičencev. Manjka je še podatki iz štirih manjših občin, ki pa na rezultatu ne morejo dosti izpremeniti. Plebiscit je smatrali torej kot izjavo.

Dočim čez dan policiji ni bilo treba nikjer intervenirati, pa je prišlo pozno zvečer na Bülowplatzu pred redakcijo komunističnega dnevnika »Rote Fahne« do krvavih izgrezov, tekom katerih sta bila ubita policijska stotnika Anlauf in Lenk. Policija je morala z golimi sabljami očistiti trg in je preiskala vsakega človeka, na kogar je naletela, če ima pri sebi orožje. Pri spopadih je bil ustreljen tudi 1 komunist, 15 pa jih je bilo ranjenih. Proti ponoči je bilo v mestu zopet mirno. Policija, ki je štela skupno 12.000 moč, je izvršila številne aretacije komunistov.

BERLIN, 10. avgusta. V glavnem mestu je vladalo včeraj ves dan silno živahno vrvenje. Radikalne stranke so razvile preteklo noč silno propagando ter so odstranile vse lepake nasprotnikov ljudskega glasovanja. Zažgali so nič manj kot 7 kioskov ter spravili s tem transformatorje v številnih v veliko nevarnost. Posebne kolone so vrh tega ugaševale požarne luči, da bi lažje ribarile v kašnem. Na severu in vzhodu mesta so morali gasilci odstraniti celo vrsto transparentov, ki jih policija ni odobrila. Na dimniku neke tvornice so komunisti razobesili sovjetski prapor, ki ga je policija le z največjo težavo odstranila. Do dveh popoldne je bilo v Berlinu aretiranih 48 oseb.

Od rezultatov, ki so jih dosegli pristaši razpusta pruskega deželnega zbora, je o. entiti: Solingen 58 odstotkov, Remscheid, Naumburg in Halle nad 50, Kiel 50, Erfurt in Schmiedemühl nekaj manj kot 50 odstotkov. V Flensburgu je glasovalo za razpust 36, na Westfalskem le 30, v Aachnu pa komaj 16 do 17 odstotkov.

PARIZ, 10. avgusta. Vsi današnji pariški listi se obširno bavijo z izdom ljudskega glasovanja na Pruskem in naglašajo, da je rezultat najboljši dokaz negotovosti nemškega kredita.

»Matin« piše: »Včerajšnji dan v Prusiji pomeni zopet zmago treznega razuma nad neumnostjo. Včerajšnji dan je bil odločilen ne samo za usodo nemške

vlade, marveč predvsem za usodo nemškega kredita.«

»Petit Parisien« pravi, da se nikakor ne sme pozabiti, da je glasovalo za razpust pruskega deželnega zbora skoro 10 milijonov volilcev. To predstavlja vsekakor uspeh nacionalistov in dokazuje, da gre Nemčija vedno na desni in fašističnemu režimu nasproti.

»Echo de Paris« ugotavlja, da je večerajšnji plebiscit mnogo doprinesel k razjasnitvi položaja v Nemčiji, ker je našlo odmev tudi v krogih Banke za mednarodna plačila. Na vsak način pa je rezultat glasovanja vplival zelo pomirjevalno na vso Evropo in ministrski predsednik Laval sedaj lahko mirne duše gre v Berlin.

LONDON, 10. avgusta. Tudi ves angleški tisk posveča izredno pozornost plebiscitu na Pruskem. Vladni organ »Daily Herald« naglašja, da je pruska demokracija z odklonitvijo nacionalističnega predloga napravila veliko uslugo vsej Nemčiji pa tudi vsej ostali Evropi, kajti s tem je razdrla sicer neprimerno, a vendar dokaj nevarno zvezo med nemškimi fašisti in nemškimi boljševiki. List obžaluje krvoprelitje, ki je sledilo glasovanju, pravi pa, da bi bilo prelivanje krvi še mnogo večje in hušje, ako bi bil plebiscit uspel. Nemčija je včeraj zopet dokazala, da hoče storiti vse za ohranitev miru.

Liberalni dnevnik »News Chronicle« naglašja, da so pruski volilci prestali zelo hudo preizkušnjo. Ves svet jim mora biti zato hvaležen. Rezultat pomeni hud poraz ekstremnih elementov v Nemčiji in nudi jamstvo za demokratičnost Nemčije. Vesti iz Nemčije bi bile lahko tudi čisto drugačne.

»Daily Express« zahteva od nemške vlade, da izda najstrožje ukrepe proti vsem ekstremistom. Nemčija se tako dolgo ne bo pomirila, dokler njene politične stranke ne bodo vzgojene tako, da bodo skušale doseči moč in vpliv potom volilnih skrinjic, ne pa z revolverji in noži.

Porušila se bolnica

PARIZ, 10. avgusta. Po poročilih iz mesta Hankau na Kitajskem se je vsled silne povodnj, ki vlada zadnje dni, porušila med drugim tudi bolnica neke katoliške misije, ki se je nahajala v mestu. Pod ruševinami je ostalo nad 400 bolnikov, o katerih se domneva, da so našli vsi smrt pod razvalinami.

Atentat na vlak Basel — Berlin

BERLIN, 10. avgusta. Na brzi vlak Basel—Frankfurt—Berlin je bil v bližini postaje Jüterborg izvršen atentat. Vsled eksplozije je skočilo s tira 7 potniških vozov, prtljažni in restavracijski voz. Smrtnih žrtev k sreči ni bilo, pač so bili 3 potniki težko, 16 pa lahko ranjenih. Preiskovalna komisija je našla na kraju eksplozije 200 m dolgo žico z vžigalnikom. Eksplozija je uničila tudi del železniških tračnic.

Domače vesti

Uradni dan Zbornice za TOI v Mariboru se bo vršil izjemoma v četrtek dne 13. avgusta in ne kot običajno v sredo. Interesanti iz Maribora in okolice, ki želijo dobiti pojasnila odnosno prijaviti zbornici svoje zadeve, se zato opozarjajo, da se zgledajo v četrtek dopoldan v uradnih prostorih trgovskega gremija v Mariboru, Jurčičeva ul. 8 II. —

Zastrupljenje cele družine.

Iz Zgornjega Dupleka so pripeljali v splošno bolnico družino posestnika Franca Drozga, ki so se zastrupili s klobasami, katere je dala družini za večerjo na mizo 34letna gospodinja Marija Drozg. Po večerji so kmalu občutili vsi člani družine hude bolečine v želodcu in popadali v nezavest. Posebno težki znaki zastrupljenja so bili pri 11letni Mariji in 7letni Marti, dočim so bili ostali trije otroci manj prizadeti. Hudo je trpela tudi sama gospodinja Marija Drozg, ki so jo prepeljali z deco skupaj v bolnico.

Po steklenici lizola

je posegla 18letna mladenka A. H e d e t iz Frana, nameščena pri Veroniki Smolar. Motiv poskušene samomora je bila nesrečna ljubezen. Prepeljali so jo z rešilnim avtomobilom v bolnico, kjer so ji izprali želodec.

Svojemu svaku razparal trebuh.

V Spodnjem Prebukovju pri Slovenski Bistrici se je prošlo noč okrog polnoči odigrala krvava scena. Vsled malenkostnega prepira se je posestnik Ivan K. lotil svojega svaka 38letnega posestnika Antona Bolčnika z nožem ter mu preparal trebuh tako, da so čreva izstopila. Ponesrečenca so okrog 1. ure z reševalnim avtom prepeljali v splošno bolnico in je njegovo stanje zelo resno. Povzročitelja napada pa so orožniki aretirali.

Z lovsko puško

se je obstrlel po nesreči na Lehnu pri Ribnici na Pohorju 38letni posestnik Franjo V i z j a k. Naboj mu je močno razmesaril desno dlan ter ga opasno ranil na levem očesu.

ministri socialistično-centrumaške vlade in pa Brüningova izjava pred njegovim odhodom v Rim, so dovolj jasno pokazali monstroznost koalicije skrajne desnice (nacionalistov in narodnih socialistov) ter skrajne leve (komunistov), ki sta se združili v skupni želji, da porazita demokracijo.

S posebnim strahom so pričakovali izid nedeljskega plebiscita v Prusiji zlasti oni politiki, ki streme po zblizanju Nemčije in Francije. Francoska javnost smatra, da je sedanja koalicija v pruskem deželnem zboru edina garancija proti vsakim poskusom nasilne izpremembe obstoječega državnega reda v Nemčiji. Po francoskem stališču bo rezultat glasovanja v Prusiji pokazal stališče nemškega naroda napram sedanjemu režimu ne samo v

Prusiji, temveč v vsej Nemčiji. Včerajšnja volilna nedelja v Prusiji se torej lahko smatra kot nekako razpoticje za nemško zunanjo politiko in za znak, ali bo krenila Nemčija na pot diktature ali pa bo ostala še vnaprej demokratična.

Izid včerajšnjega plebiscita še ni natančno znan in bo objavljen šele tekom današnjega dne. Že prva poročila pa kažejo, da jeklene čelade in ž njimi zvezani komunisti niso dosegli svojega namena. Nadpolovične večine niti oddalec niso dobili in tudi udeležba pri volitvah ni bila taka, kakor so pričakovali. Zlasti v večjih mestih je doživela opozicija popoln poraz in celo v Berlinu samem, v delavskih okrajih, volilni rezultat za njo ni ugoden.

Včerajšnja nedelja v Prusiji je poka-

zala, da večina nemškega naroda še vedno obsoja vsako nepremišljeno in vrtoiglavo politiko. Nemški narod je obsodil zvezo šovinizma in komunizma, ko so jo smatrali ne samo v Franciji, temveč tudi v Angliji in Ameriki kot najopasnejšega sovražnika miru in demokracije v Evropi. Včerajšnji dan je končal v Prusiji z zmago razuma, z okrepitevijo politike sporazumevanja in okrepitevijo temeljev demokratične Nemčije. Upajmo, da se bodo ugodne posledice pokazale že v kratkem, ker bosta imela dr. Brüning in dr. Curtius sedaj pri pogajanjih s Francijo znatno olajšano delo. Poraz jeklenih čelad pomenja namreč odobritev njune politike sporazumevanja in prijateljskega sodelovanja vseh narodov v interesu miru in konsolidacije Evrope.

Maribor, 10. avgusta.

Včeraj se je vršilo v Prusiji ljudsko glasovanje o predlogu, ali naj se pruski deželni zbor razpusti ali ne. Šlo je torej sicer za rešitev čisto notranje-političnega vprašanja Nemčije, vendar pa so o okolnosti in razmere, ob katerih se je vršilo glasovanje, dale dogodku tudi mednarodni pomen in je zato razumljivo, da je vsa Evropa z veliko nestrpnostjo pričakovala izid glasovanja v Prusiji.

Odkar so narodni socialisti pri lanskih državnozbornskih volitvah v Nemčiji proti lastnemu pričakovanju dosegli uspehe, ki so začudili in presenetili vso Evropo, so se začudili in presenetili v Nemčiji postali pristaši revanšne ideje v Nemčiji postali še bolj nepomirljivi. — Osokoljeni vsled velikih uspehov pri državnozbornskih volitvah in držče se gesla, da ima Nemčijo v rokah le oni, ki ima v rokah Prusijo, so si postavili za prvi cilj, da strmoglavijo dosedanje centrumaško-socialistično koalicijo v Prusiji in se polaste oni oblasti. Da dosežejo svoj namen, so zato vodje »jeklenih čelad« izvažali plebiscit o predlogu, ali naj se pruski deželni zbor razpusti ali ne. In zanimivo je, da se je glasovanje vršilo ravno v času, ko preživlja Nemčija eno najtežjih svojih gospodarskih kriz in ko se državni kancelar dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius trudita z vsemi močmi, da rešita Nemčijo gospodarskega položaja, ki bi imel nedogledne posledice tudi za vso ostalo Evropo. Po zakonu je bilo za predlog o glasovanju potrebna ena petina glasov volilnih upravičencev. Ker pa je bila zahtevana vsota pri aprilskem glasovanju prekoračena celo za 700.000 glasov, je pruska vlada morala privoliti v plebiscit, čeprav funkcija doba pruskega deželnega zbora itak že spomladi poteče. Število volilnih upravičencev v Prusiji znaša okrog 26 milijonov in pro-dre torej predlog le tedaj, ako dobi nadpolovično večino, torej preko 13 milijonov glasov.

Dasi šanse niso bile za nacionaliste ravno najbolj ugodne, pa so odšli kljub temu silno samozavestno v boj. Prusija se je kar čez noč razdelila v dva tabora: socialistično-centrumaški in nacionalistično-komunistični. V obeh taborih so torej združeni prav heterogeni elementi. V prvem taboru so pristaši dosedanjega vladnega režima v Prusiji, v drugem pa opozicija, ki hoče za vsako ceno vreči sedanjo Braunovo vlado in uvesti nekako nacionalistično diktaturo. Komunisti, zavezniki nacionalistov in narodnih socialistov, pa so seveda s svojo taktiko zasledovali čisto druge namene. Oni so namreč računali, da bi se z morebitno zmago »jeklenih čelad« kaos v Nemčiji še povečal, nakar bi oni v ugodnem trenutku sami izžvali državni prevrat in pri pomogli komunizmu, da dobi odločujoči vpliv tudi v Nemčiji.

Oficijelna Nemčija in ž njo vred vsi trezno misleči Nemci so se dobro zavedali velikega pomena izida ljudskega glasovanja v Prusiji. Dr. Brüning sam je v odločilnem trenutku povzdignil svoj glas ter s svojo izjavo, da se on ne udeleži volitev, pokazal pot, po kateri morajo iti vsi, ki jim je dejanski za konsolidacijo Nemčije. Proglas, ki so ga podpisali vsi

Strelnski praznik v Hotinji vasi

Včerajšnja otvoritev novega strelišča strelske družine v Hotinji vasi, zvezana s slovesno blagoslovitvijo prvega prapora strelskih družin v Jugoslaviji, se je razvila v močno manifestacijo za jugoslovensko misel, kralja in domovino. Na svečanost so se vrli Hotinčani pripravljali že ves teden, ko so noč in dan prostovoljno delali na izgradnji svojega strelišča ter postavljali slavoloke, katerih napisi so pokazali, kako globoko je prežela jugoslovenska misel že tudi naš narod po vaseh.

Med pokanjem topičev in možnarjev je privozil okoli dveh na slavnostno okrašen slovniki postaja vlak z gosti na to lepo narodno svečanost. Goste je vodil neumorni nacionalni delavec, predsednik mariborskega oblastnega odbora strelskih družin, g. polkovnik Božo Putnikovič, katerega je sprejela večstoglava množica Hotinčanov na kolodvoru z burnim pozdravljanjem. Ko so se poleg ovacije zbranih strelcev, Sokolov, Sokolic in zastopnikov požarne brambe, je pristopil k gostom župan g. Kolman ter jih pozdravil v imenu zavedne in nacionalne hotinjske občine. S klenimi in jedrnatimi besedami se je zahvalil gostom za njihov številni poset ter še posebej pozdravil zastopnika odsotnega bana dr. Marušiča, srezkega poglavarja dr. Lovro Hacin, predsednika mariborskega oblastnega odbora strelskih družin, gosp. polkovnika Putnikoviča, zastopnika rezervnih častnikov Perhava in podpredsednika mariborskega oblastnega odbora Narodne odbrane g. ministra v pokolu dr. Vekoslava Kukovca.

Po pozdravnih govorih se je razvila med sviranjem mariborske vojaške godbe sijajna povorka, kateri so načelovali mrki-hotinjski strelci v črnih kalpakih z znaki streljaške družine in puškami, za njimi gosti, med katerimi je bil posebno častno zastopan mariborski oficirski zbor in nato Sokoli, Sokolice, sokolski naraščaj ter gasilci in končno številno občinstvo. Povorka je korakala med prepelkanjem solnca skozi Hotinjo in Orehovo vas, ki sta bili odeli v zastave in okrašeni s številnimi slavoloki, katerih so se blesteli razni patrijotični napisi. Spotoma so se pridružili povorki še mošje in žene iz St. Janža na Dravskem polju, ki so prihiteli na proslavo hotinjskih strelcev z gasilnim avtomobilom. Na pohodu skozi vas so povorko pozdravljali mladi in stari vaščani, ki so se ji pridružili ter korakali z njo proti strelišču, ki je zgrajeno v bivši gramozni jami, katero je dala občina strelcem brezplačno na razpolago.

Strelišče je nadvse vzorno opremljeno ter prvo svoje vrste v Jugoslaviji, kjer nima doslej še nobena selska strelska družina svojega lastnega strelišča. Zgradili so ga hotinjski strelci in vaščani s prostovoljnim kulukom in trdim delom, ki je trajalo čisto pozno v noč. Pri delu za zgraditev strelišča se je posebno odlikovala družina Šnuderl, sedem sinov z očetom skupaj, ki so vsi Sokoli, je delala marsikatero noč pri betoniranju nastavkov za tarče in planiranje položaja strumna četa hotinjske strelske družine spopada na Jezerskem ranjeni orožnik Šnuderl, ki se nahaja na okrevanju v Hotinji vasi.

Na strelišču samem, ki leži kakih deset minut od Hotinje vasi, se je nahajala že velika množica okoliškega prebivalstva, ki je napeto zasledovala potek svečanosti. Okoli govorniškega odra, na katerem so bili odlični gosti, se je postavila strumna četa hotinjske strelske družine pod vodstvom preizkušenega nacionalista Ljube Preinbergerja in pa naša bodočnost — ljubki sokolski naraščaj. Za njim pa so se zgrnile velike množice občinstva.

Slovesnost je otvoril g. nadučitelj Meje v šček, ki je v zanosnem govoru pozdravil došle goste ter poljudno obrazložil narodu pomen svečanosti. Iz njegovega lepega govora je zvenela kot misel vodilja ugotovitev, da je Hotinja vas, prebivališče naših kmetov in malih ljudi, doumela globino jugoslovenske ideologije ter se oklenila kakor en mož jugoslovenske trobojnice, ki jo je po 6. januarju tako visoko dvignil naš viteški kralj. Po njegovem govoru, ki gaje često preki-

njal frenetično odobravanje naroda, je zasvirala vojaška godba »Bože pravde«. Za njim je stopil v ospredje govorniškega odra zastopnik osotnega bana dr. Marušiča, sreski poglavar dr. Lovro Hacin in uvodoma izrazil svoje veselje, da more otvoriti prvo vaško strelišče v Dravski banovini ter čestital vsem nacionalistom, ki so v rodoljubni Hotinji vasi pripomogli k temu velikemu delu in dokazu narodne sloge ter pripravljenosti, da vse žrtvojejo za domovino. V kratkih stavkih je očrtal razvoj strelskih družin od njihovega početka v junaški Srbiji pa do današnjega velikega razmaha, ki je zajel tudi Dravsko banovino.

Za njim je pozdravil strelce in zbrani narod g. polkovnik Putnikovič. Njegov govor je bil prežet jugoslovenski misli in je izzvenel v ugotovitvi, da stremi delo vseh pravih in zavednih državljanov samo za okrepitvijo države. V tem pravcu je usmerjeno tudi delo strelcev, ki so baš v Hotinji vasi pokazali, kako se izvaja jugoslovenski nacionalizem v praksi. V znak priznanja tega dela, ki mu do danes skoro ni para med strelskimi družinami v Jugoslaviji, je sklenil mariborski oblastni odbor strelskih družin pokloniti hotinjskim strelcem srebrni pokal.

Za polkovnikom Putnikovičem, ki si je namah osvojil srca naših kmetovalcev je pozdravil množico in strelce še bivši minister dr. Kukovec v imenu Narodne odbrane in njenega predsednika generala Maistra. Po zaključku govorov je pristopil med največjo tišino k zasilenemu oltarju pod strelsko lopo sivolasi slivniški župnik gospod Mihelič ter blagoslovil novo strelišče in prapor, ki je ponosno zavihral proti nebu, ves oblit z zlatimi žarki pripekajočega solnca. Po opravljenem obredu je z jedrnatimi besedami izročil prapor praporščaku Primcu Filipu in ga pozval, da ga verno čuva in brani kot najdražjo svetinjo. Končno je pristopila k novo razvitemu praporu še kumica gospa Anica Marčinkova in mu pripela spominski trak.

Po zaključku svečanosti so odšli gosti v povorki v Hotinjo vas, kjer se je vršila nato animirana veselica, ki je potekla v najlepšem redu.

Franjo Žebot — pri Abrahamu

Danes 10. tm. slavi v krogu svojcev in pa novinarskih tovarišev 50letnico svojega življenja g. Franjo Žebot, bivši mnogoletni narodni poslanec, bivši oblastni poslanec, načelnik bivšega okrajnega zastopa in danes prvi podnačelnik sreskega cestnega odbora v Mariboru. Rojen v obmejni Selnici ob Muri je že v svojih mladih letih imel srečo, da se je nasrkal narodnega duha. Njegov po vedno večji izobrazbi hrepeneči duh je mladega in razboritega kmečkega fanta gnal vedno naprej v samoizobraževanju, da se je usposobil kot novinar in javni delavec. Že od doma je kot kmečki fant pisal v razne liste, med drugimi tudi v celjsko »Domovino«, l. 1910. pa se je preselil v Maribor in vstopil v uredništvo »Slov. Gosp.«, »Straže« in drugih listov. Leta 1921 je prišel kot namestnik umrlega poslanca Piška v ustavotvorno skupščino, in je bil od takrat naprej ves čas narodni zastopnik za Maribor levi breg. Bil je tudi dolga leta član mariborskega občinskega sveta. Zlasti važna je pa tudi njegova skrb za ceste v mariborskem okraju, katerim posveča vso svojo pozornost. Tudi most pri Dupleku je bil zgrajen pod njim kot načelnikom okrajnega zastopa. Žebot je i kot novinar i kot javni delavec izvršil mnogo drobnega dela in se je zlasti vedno zavzemal za interese malega našega človeka in za splošne gospodarske interese. Zato mu tudi mi ob njegovem jubileju želimo še mnogo mnogo srečnih let dela in veselja!

1. Ali si že član Vodnikove družbe?
2. Pristopajte k Vodnikovi družbi!
3. Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1931?

Sokolska četa v Kamnici

ima 16. avgusta ob 4. uri popoldne svoj prvi javni nastop s sodelovanjem bratskih okoliških društev s peštrnim sporedom na travniku br. Čepeja. Po nastopu veselica v gostilni g. Pavešiča. V slučaju slabega vremena se preloži nastop na 23. avg. K obilni udeležbi vabi odbor. — Zdravo!

Vprašanje rentabilnosti pohorske železnice.

Iz krogov delničarjev zadruga Pohorska železnica nam pišejo: Nerazumljivo je naravnost, da se dobe še v Mariboru ljudje, ki se ne strinjajo z gradnjo železnice na Pohorje. Bolj nego kdaj prej je ravno sedaj potrebno, da se dvigne tujski promet v našem obmejnem Mariboru. Pohorska železnica bo prva te vrste v naši državi in bo vrh tega privabljala domačine in tujce vse leto. Nekateri dvomijo zlasti v rentabilnost železnice, ker se računa z letno frekvenco 40.000 oseb. Pri gradnji vzpenjač v Bregenzu so računali z letno frekvenco 200.000 oseb in se 4 leta zaporedoma v tem pogledu niso prav nič zmotili. In potem naj bi mi ne dosegli niti letne frekvence 40.000? Ne samo, da je rentabilnost železnice na Pohorje zasigurana, temveč še več. Naše lepo Pohorje čaka z otvoritvijo železnice še lepa bodočnost in tudi Mariborčani, tako trgovci kakor obrtniki in delavci bodo imeli od nje neposredno korist.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

opozarja tvrdke, ki se obračajo nanjo s prošnjami za izdajo carinskih potrdil, nadalje potrdil glede oprostitve skupnega davka, potrdil za udeležbo na licitacijah, svedoč o poreklu robe, potniških legitimacij itd., da morajo vlagati svoje prošnje odnosno prositi za izdajo navedenih potrdil najkasneje do 11. dopoldne, kadar želijo, da se jim potrdila izdajo že istega dne. Ta potrdila morejo potem dvigniti že ob 5. uri popoldne v zborničnem ekspeditu. Potrdila, za katerih izdajo bi tvrdke prosile po 11. dopoldne, more zbornica izdati šele naslednji dan. —

Oddaja del za renoviranje fasade poslopja Maribor gl. kol.

Direkcija drž. železnice gradbeni oddelak v Ljubljani, sprejema do 13. avgusta ponudbe glede oddaje del za renoviranje fasade poslopja Maribor gl. kol. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). —

Shod mariborskih čevljarjev.

ki se je vršil v nedeljo dopoldne v veliki Gambinovi dvorani, je bil zelo številno obiskan. Zastopanih je bilo 716 čevljarjskih mojstrov s 670 pomočniki. Zbor je vodil predsednik mariborske čevljarjske zadruga g. Anton Krajcer, ki je imel tudi glavni referat. Za njim je govoril g. obrtni referent I. Založnik. V mestoma zelo zanimivo debato so posegli s krajšimi izvajanjmi gospodje Dragotin Roglič, Arušt, Kohnstein, Ivan Beranič, Karel Pristovnik in drugi. Shod, ki je razpravljal predvsem o uvozu inozemskih čevljarjskih izdelkov, je trajal od 9. do 12. ure opoldan. Na zboru so bili določeni za kongres čevljarjev, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo v Beogradu gospodje: Roglič, Vošinek, Greif, Kohnstein, Arnejčič in Krajcer. —

»Revček Andrejček na Sokolskem odru v Slovenjgradcu.

Dne 1. avgusta so uprizorili na Sokolskem odru priljubljeno igro »Revček Andrejček«. Ni čuda, da uprizoritev te igre, ki ima razen bogate vsebine, aktualno-socialnega jedra in močnih konfliktov tudi dokaj komičnih scen, ni le privabila prav lepega števila domačega občinstva, temveč tudi precej okoličanov, tako da je bila dvorana dobro zasedena. Režiser je režijski problem igre dobro rešil, dasi je mestoma živost in napetost igre trpela na primernem tempu (Zadnji prizor 1. dejanja). Scenerija je bila prav zadovoljliva. In igralci? Andrejček je igral s temperamentom in bogato izrazno mimiko; glasovno je bil prav dober. Sem ter tja je, žal, na škodo celotne harmonije igre, opustil samokontrolo in ga je pahnul aplavz publike v pretiravanje. Hrastar je bil izvrsten. Marička je — osobito v poslednjih prizorih — prav učinkovala. Tudi Ana je odigrala svojo vlogo prav dobro. France je bil prav zadovoljiv. Janezon je bil v govoru še precej živahen, v kretanjah pa se mi je dozdeval malce okoren. Ostale manjše vloge so bile v splošnem dobre. Igra je v celoti dobro uspela. Želeli bi v prihodnje le malo več zmislja za jezikovno uglašenost, zakaj dosledno raba nepotrebnih nemizmov pač tudi tedaj ne more biti opravičljiva, če se poslužuje igralci domačega narečja. In še nekaj! Mislim, da ne bo odveč, če se dotaknem h koncu še pojma »točnosti«. Za nas okoličane ne more biti vseeno, kdaj je pričetek igre; žurna zamuda za nas pač že mnogo pomeni. Prosimo torej več točnosti!

Nedeljske prireditve

raznih mariborskih društev so prav lepo uspele. Posebno številan je bil poset veseljce, ki jo je priredilo kolesarsko društvo »Perun« v Lovskem domu pri Treh ribnikih. Mnogo Mariborčanov pa je prisostvovalo tudi prvemu nastopu godbe na pihala in salonskega orkestra tezenskega Sokola. Prireditve se je vršila v prostorih brata Antona Lešnika in je potekla zelo animirano. Številna udeležba je pokazala naklonjenost narodnega občinstva vrlenu tezenskemu Sokolu, ki ga je organiziral neumorni narodni delavec g. učitelj Franc Luknar.

V Muri utonil

Dryaričev hlapec Janče, iz Hrastje Mote pri Radencih se je odšel v četrtek popoldne kopat v Muro. Pri osvežujoči vodi — bila je tisti dan silna soparica — je našel še svojega tovariša Divjakovega mlinarja, s katerim sta skupno odšla baš pri mlinu v deročo vodo. Janče ni bil poseben dober plavač, vendar se je podal precej na sredo vode v globočino. Mlinar je ostal daleč za njim. Ko pa je prišel iz vode, se je zelo začudil in ga je že močno zaskrbelo, ker njegovega tovariša še dolgo potem ni bilo iz vode. Zaslutil je nesrečo, ki se je na žalost uresničila. Janča ni bilo in ga ne bo več iz valov Mure — utonil je. — Domneva se, da ga je prijel v vodi krč. Ko so prinesli nato k gospodarju obleko in mu povedali žalostno novico, je bil silno žalosten, češ: »Tako pridnega hlapca ne bom imel nikoli več!« Utopljenca, za katerim žalujejo domači in cela vas, še dozdaj niso našli. Star je bil 21 let in bi moral to jesen baje oditi k vojakom. —

Nočno lekarniško službo v Mariboru

imajo tekoči mesec sledeče lekarne: Od 9. do 16. avgusta lekarna Savost in Sitar, od 16. do 23. avgusta lekarna Vidmar, od 23. do 30. avgusta lekarna Vladovič, od 30. avgusta do 6. septembra lekarna Albanež in Koenig, od 6. do 13. septembra lekarna Minašik. —

Način prodaje bačko-banatske pšenice.

Nepoklicani elementi so razglasili zadnje dni, da je Privilegovano društvo za izvoz izpremenilo način prodaje bačko-banatske pšenice, zavajajoč s tem interesirane meline k nedovoljenim dejanjem. Pooblaščen sem, da odločno zanikam vse take vesti ter opozarjam, da je dosedanj način 25% kvote ostal popolnoma neizpremenjen. Vse potrebne informacije daje interesentom v vsakem času Oskar Weiss, zastopnik Privilegovanega društva za izvoz v Zagrebu, Smičiklasova ulica 21. —

Odbor zagrebskega Triglava

poziva svoje članstvo, da se udeleži v čim večjem številu Triglavanskega zbora v Ptuj v dneh 15. in 16. t. m. Program zbora je razviden iz vabil. Ker je zbor eminentne važnosti za nadaljne udejstvovanje Triglava in obenem naš politični sestanek, je udeležba dolžnost!

S sekiro po glavi

je udaril 19letnega delavca Ivana Žunka v Vrhovem dolu pri Pekrah neki ljubosumni tekmeč, ko je vsoval pri nekem dekletu. Rana je precej težkega značaja.

Prijave za enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva v Mariboru

se sprejemajo dnevno od 10.—11. ure Zrinjskega trg 1 (drž. trgovska akademija). Sprejemajo se tudi pismene prijave. Zahtevajte brezplačno prospekte od ravnateljstva tečaja. —

Sobota 15 Nedelja 16

Beneška noč

Velika kavarna

Ant. Rud. Legatov trgovski tečaj v Mariboru.

Legatova šola je bila ustanovljena že leta 1913. in obstoji več kot 18 let. Zaved je poznan radi prav dobrih učnih uspehov, odličnega učiteljskega zbora, vzorne discipline, reda in nadzorstva, kakor tudi strokovnega ravnateljstva. Na zavodu poučujejo samo strokovni profesorji in spretni praktiki. Novi tečaj se začne dne 9. septembra. Vpisovanja in pojasnila, tudi pismeno, v Slovenski ul. 7, zraven trgovine Wögerer, telef. 21-61 in sicer od 8. do 12. in 2. do pol 7. Zahtevajte brezplačno učne programe! Zaradi splošne gospodarske krize znatno znižana šolnina. Lastni internat. Tečaj je odobren od ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu. —

Bilanca arktičnega poleta „Grofa Zeppelina“

ZAKAJ JE BIL PRAVZAPRAV POLET PREDČASNO PREKINJEN?

Polarna ekspedicija »Grofa Zeppelina« je imela v začetku dvojni karakter. Široka javnost jo je smatrala kot senzacijsno pustolovsko akcijo in to tembolj, ker je bil po tragediji Nobileve ekspedicije »Grof Zeppelin« prvi zrakoplov, ki je poletel nad polarno pokrajino. Ekspedicija pa je bila obenem tudi čisto znanstveno podjetje, ki mu nikakor ni šlo za to, da bi bil morda dosežen kak rekord. In ravno zato se je zrakoplov že od vsega početka odrekal poletu preko Severnega tečaja, ker to z znanstvenega stališča ni bilo prav nič važno.

Kar se tiče ekspedicije kot znanstveno podjetje, se lahko reče, da ni uspela tako, kakor se je pričakovalo, ker je bila predčasno prekinjena. Kljub temu pa je bilo tekom šestdnevnega poleta zbrano mnogo dragocenega materiala, katerega bo mogoče dobro izkoristiti za spoznavanje tamošnjih krajev. V prvi vrsti prihaja v poštev zemljepisno gradivo. Ekspedicija je v kratkem času izvršila številne posnetke in merjenja, predvsem na dosedaj sabo poznanim področju Franc. Jožefove dežele, Novaje Zemlje in Tajmirskega polotoka, torej glavnega dela polarnega sektorja med 40 in 110 stopinjo vzhodne dolžine. Pri tej priliki so bile korigirane številne pogreške na dosedanjih zemljevidih ter je bilo izvršeno delo, za katero bi potrebovala vsaka druga ekspedicija, bodisi s kopnega ali po morju, vsekakor več let. Za ta uspeh se je zahvaliti v prvi vrsti modernim geofotografskim aparatom, kakršnih se dosedaj še niso posluževali Z. Aschenbrennerjevo kamero z devetimi lečami za navpične posnetke in Zeissovo dvojnato kamero za horizontalne posnetke je mogla ekspedicija izvršiti nad 1000 fotografij preko 50.000 km² površine. Na podlagi teh fotografij bo sedaj izvršena korektura polarnega zemljevida.

Tudi v meteorološkem pogledu je dossegla ekspedicija zanimive rezultate in zbrala mnogo gradiva. Predvsem je bila proučena razvrstitev polarnih zračnih plasti od površine zemlje do stratosfere. Pokazalo se je, da vendarle obstajajo indirektni ovire, ki ovirajo polet, čeprav vremenske razmere v arktiku ne predstavljajo direktne ovire, ker se je s spretno navigacijo mogoče izogniti nevarni temperaturi. V poletnih mesecih je pretežno del arktika pokrit z nizkimi oblaki in gosto meglo, ki onemogočata pravilno orijentiranje. To je bil tudi razlog, da ni bilo mogoče posetiti profesorja Urvanceva na Kamenjevem otoku. Lepa ideja o transarktičnem zračnem prometu bo po mišljenju udeležencev te ekspedicije ostala še desetletja navadna utopija.

Vodstvo ekspedicije zatrjuje, da zrakoplov ves čas poleta ni bil niti trenutek v nevarnosti. Poudariti je treba samo, da je bila smer njegovega potovanja odvisna bolj od vremenskih razmer kakor od volje ekspedicije. Zrakoplov je plul kratkoma v oni smeri, ki je bila glede na vremenske razmere ugodnejša.

Ekspedicija je bila prekinjena predčasno iz dosedaj še nepojasnjenih razlogov. »Grof Zeppelin« je imel na svojem povratku preko Leningrada pogojskega materiala še za dva in pol dni. Kljub temu se je vodstvo zrakoplova odločilo, da polet prekine in se je tako odreklo izvršitvi svojega celotnega programa. Kdor primerja zemljepisno skico projektiranega poleta s skico dejanski izvršenega, ta bo ugotovil, da je ostala vzhodna polovica projektiranega poleta od Severne zemlje do rtiča Čeljuskina popolnoma izven programa. Tega pa niso povzročile niti vremenske razmere niti pomanjkanje pogojskega materiala. Radi tega je za javnost še vedno telika tajnost, zakaj se je pravzaprav dr. Eckener predčasno vrnil v Friedrichshafen.

Kraljev teden u Ljubljani

Mestna občina ljubljanska pripravlja s sodelovanjem ljubljanskega velesejma, gledališke uprave, pevskimi in glasbenimi organizacijami, tujsko-prometno zvezo in strokovnjaki slavnostni teden v Ljubljani, ki se bo vršil od 29. avgusta do 8. septembra. Ogromne predpriprave za jesenski festival so v polnem teku. Največje železniške prevozne olajšave in izredno pestra in zanimiva prireditve bo ta čas privedla v Ljubljano desetstisoče tujcev iz cele države in inozemstva. Festival »Kraljev teden« bo prirejen v znamenju kulture, gospodarstva, tujskega prometa in higijene, vse pa naj bo izraz patrijotizma in ljubezni Slovencev do kralja in države.

Velesejem priredi za časa »Kraljevega tedna« svojo jesensko prireditev »Ljubljana v jeseni« pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja.

Javnost gotovo zanima spored jesenskega festivala:

5. septembra: zvečer ob 7. uri: fanfare. ob 8. uri: bakljada, spreved po mestu petje ljubljanskih zborov pred bansko upravo in pred magistratom. Sodeluje: jo: godba »Sloge«, »Zarje«, vojaška in sokolska muzika.

6. septembra: ob 11. dopoldne: Odkritje spomenika Kralju Petru I. Osvoboditelju, ob pol 5. popoldne: Predstava Gorenjskega slavčka na prostem v hotelu Tivoli, ob 8. zvečer: Monstre koncert »Sloge« in »Drave« (100 godcev na pihala) prostor še ni določen, bržčas Kongresni trg ali Krekov trg. Vrtini koncerti ljubljanskih moških zborov po hotelih in restavracijah v Ljubljani.

7. septembra: ob 10. dopoldne: Cerkveni koncert na orgle v Stolnici. (St. Premr). Ob 7. zvečer: Predstava Hofmannsthalovega misterija »Slehernik« na Kongresnem trgu.

8. septembra, dopoldne Promenadni koncerti »Sloge« in »Zarje«. Ob 3. popoldne: Veliki koncert združenih zborov »Pevske zveze« (3200 pevcev in pevk). ob pol 8. zvečer: Gorenjski slavček na vrtu hotela Tivoli.

Prireditve, kakršne Ljubljana še ni videla, naj si nihče ne zamudi ogledati. O podrobnostih bomo poročali v bodoče stalno.

N. B. Od 30. avgusta do 8. septembra bo tekel tudi film turistovskega kluba »Skale«: »V kraljestvu Zlatoroga«.

Dekleta je tetoviral

Pred pariškim sodiščem se je moral zagovarjati mehanik Edvard Coffinet zaradi svojevrstnega pregreška. Možak je poročen ter ima poleg žene tui nečaj otrok. Z ženo pa se nista dobro razumela, tako da se je ločil ter pričel živeti z deklico Henrietto Favre. Ta pa mu ni bila baš prezvesta ter si je poleg njega privoščila še nekega mlajšega prijatelja, Coffinet je bil zelo razjarjen ter sklenil enkrat za vselej preprečiti nadaljne ekstrature svoje prijateljice. Ko jo je ob neki priliki dobil še v postelji, ji je zagrozil z britvijo, da ji bo odrezal glavo, če ne miruje ter ji potem s šivanko in kitajskim tušem vtetoviral na prsi eno samo besedo, ki naj bi dokazala, da je Henrietta samo njegova izključna last. Dosegel je s tem precej neprijetnim tetoviranjem baš nasprotno, kar je želel. Henrietta ga je kratkoma zapustila in ga naznanila policiji zaradi zlostavljanja. Bil je aretiran in obsojen na 13 mesecev ječe, čeprav je poskušala Henrietta na glavni razpravi omiliti svoje pričevanje.

Liga proti oslinjevanju znamk

V Parizu so ustanovili ligo, ki si je postavila za cilj borbo proti grdi in nevarni navadi slinjenja znamk z jezikom. Na pobudo te lige je objavila cela vrsta zdravnikov in strokovnjakov v pariških listih obširne članke, v katerih opozarjajo na nevarnosti te razvade. Pri tem spominjajo na nedavni slučaj, ki se je izvršil v Angliji. Tam so pričeli ljudje, ki uporabljajo 3-penske znamke in jih pri tem slinijo z jezikom, tožiti o strašnih bolečinah v želodcu. Kemična preiskava je ugotovila, da je zašla v njihov organizem riava barva, s katero so tiskane te znamke. Barva pa je silovito strupena, ker je iz kromovega svinca. Na odredbo angleške poštne uprave so bile te znamke pozneje vzete iz prometa, ker se je izkazalo, da jih zadostuje že 20 za resno ogrožanje človeškega zdravja.

Sport

Državno prvenstvo v plavanju in waterpolu.

V Ljubljani se je včeraj zaključila letošnja sezonska konkurenca za državno prvenstvo v plavanju. Na tekmovanjih je bilo postavljenih več novih jugoslovanskih rekordov in sicer je na 400 m prosto Senjanovič (Jadran, Split) izboljšal državni rekord, ki ga je dosedaj branil Bulat (Beograd) s 5:44 min., na 5:33.8 min. na 400 m prosto, seniorke, je Roje Olga (Jadran) v času 6:35.8 popravila stari rekord, ki ga je branila sama s časom 6:38.4. Na 100 m prosto, seniorke, je Rojetova (Jadran) preplavala progo v rekordnem času 1:0.4, ker je njen stari rekord 1:22. V disciplini 3×100 m mešana, seniorji, je postavila štafeta Jadrana v času 3:52.4 nov rekord.

Med odmorom je bil Draško Wilfan (Primorje) pripuščan k poskusu rušenja rekorda na 200 m prsno, ki mu je tudi uspel. V cilj je prišel v času novega rekorda 1:03.2. Na 50 m prosto je Matič (Jug) preplaval v novem rekordnem času 27.8 sek. Stari rekord je branil Wilfan z 28 sekundami. Nada Lampretova (Ilirija) pa je zrušila na 200 m prosto v času 2:56.9 lasten rekord 2:59.6.

Naslov državnega prvaka za leto 1931 je izvojeval z 270 točkami Jadran (Split), na drugem mestu se je plasirala Ilirija (Ljubljana) z 119 točkami, 3. Jug (Dubrovnik) 74, 4. VSK (Beograd) 17, 5. Primorje (Ljubljana) in Gradjanski (Karlovac) 13 točk.

Jug (Dubrovnik) pa si je priboril državno prvenstvo v waterpolu. Rezultati v tekmovanju so bili naslednji: Jug:Jadran 3:1 (3:0); Ilirija:Primorje 7:1 (3:0); Jadran:Ilirija 4:2 (3:0); Jug:Ilirija 7:0 (5:0); Jug:Primorje 6:0 (3:0); Jadran:Primorje 14:2 (7:0).

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo.

Ljubljana: Gradjanski:Primorje 3:0 (3:0).

Zagreb: Hašk:Ilirija 6:1 (2:1).

Split: Hajduk:Concordija 5:1 (4:0).

Beograd Jugoslavija:Slavija (Sarajevo) 5:1 (0:0).

Sarajevo: Sašk:BSK 2:0 (2:0).

Osijek: Slavija:PSK (Pančevo) 10:0 (4:0).

Novi Sad: Mačva:Sand 1:0 (0:0).

Subotica: Vojvodina:Bačka 2:0 (2:0).

Skoplje: Soko (Beograd):Jug 4:2 (3:0).

Masarykove igre.

V Pardubicah so v soboto pričele Masarykove igre, ki so dosedaj prinesele sledeče rezultate: Skok v daljavo: 1. Hofman (CSR) 7.15 m. Met krogle: 1. Donda (CSR) 14.85 m. Tek 1500 m: 1. Strnište (CSR) 4:03.8. V predtekmovanju v teku na 400 m je zasedel tretje mesto Jugoslovian Tučan v času 52.9 sek. V predtekmovanju na 100 m zapreke je prispel kot prvi na cilj Buratovič (Jugoslavija) v času 16.4 sek. Maratonski tek (42 km) je končal z zmago Avstrijca Tuscheka. — Šporn (Jugoslavija) je prispel 11. na cilj.

Borba za osvojitve stratosfere

Po poročilu »Chicago Tribune« je nastala med Nemčijo in Francijo ostra tekma, katera izmed njih bo preje osvojila stratosfero. Na delu sta dve največji francoski in nemški tovarni za letala, ki gradita posebno letala za polet v stratosfero. Letala obeh tovarn bodo izgrajena po posebnih navodilih profesorja Piccarda ter opremljena za polet do 15 kilometrov višine. Vprašanje je sedaj, katero letalo bo boljše. Od poleta z letalom v stratosfero si obetajo mnogo ne samo letalski prometni strokovnjaki, temveč tudi vojaški krogi, ker bi lahko potem aparati pri vojaških akcijah letali tako visoko, da bi jih ne bi bilo mogoče opaziti vse do trenutka, ko bi se spustila nad krajem, kjer bi metali bombe.

Velikanska poštna tatvina v Varšavi.

V poslopju glavne pošte je bila te dni ukradena skoro vsa zaloga poštnih znamk. Vrednost znamk se ceni na 25 milijonov 600.000 Din. Oblasti z mrzlično naglico nadaljujejo preiskavo, da tatove čimprej izsledijo.

Kako je nastal esperanto

OSEBNOST IZUMITELJA DR. ZAMENHOFA. — PRVI UČBENIK JE IZŠEL LETA 1887.

Krakov, starodavno mesto Jagelonov, stoji te dni v znamenju zelene peterokrake zvezde na belem polju. V domovini ustanovitelja esperanta, internacionalnega jezika, se vrši sedaj svetovni kongres esperantistov in sicer čisto v znamenju največje pijetete napram spominu izumitelja esperanta, varšavskega zdravnika očesne bolezni, dr. Zamenhafa, ki je umrl l. 1917. Krakovska občina je imenovala eno ulico po njemu in v zvezi s kongresom je bila odkrita tudi spominska plošča. Po kongresu prirede udeleženci izlet v Bialystok, rojstno mesto Zamenhafa, kjer bo postavljen pri tej priliki temeljni kamen za spomenik izumitelju esperanta.

Ludovik Zamenhof se je rodil l. 1859. kot otrok siromašnih staršev v Bialystoku, ki je bil tedaj pod ruskim gospodstvom. Mesto je štel tedaj 80.000 prebivalcev, med katerimi je bila večina židov, ki še sedaj govore posebni poljsko-židovski žargon. V dobi carizma so govorili tamkaj še 4 jezike: poljski, ruski, beloruski in nemški. Različnost jezikov in s tem zvezane težkoče za sporazumevanje so še bolj poostrele napetost med poljskimi narodi. Že v svojih šolskih letih je bavil Zamenhof z idejo, da izumljemo spoznamski jezik, s katerim bi se mogli razumeti. Mladi gimnazijec tedaj še ni imel pojma o jezikovnih idejah Leibnitza in do Bialystoka še ni prodrla vest o svetovnem jeziku, ki ga je izumil župnik Schleyer (volapük). Čisto samostojno se je Zamenhof lotil dela. Najprej mu je lebdela pred očmi misel, da enostavno oživi latinski jezik in ga prilagodi modernim potrebam. Toda, že kmalu je krenil na čisto drugo pot, ker se je postavil na stališče, da imajo veliki svetovni jeziki številne korene skupne. Prvi pomozni svetovni jezik je konstruiral že kot gimnazijec l. 1878, v Varšavi, kamor se je preselil iz svojega rojstnega mesta. Naslonil se je večinoma na germansko-latinske besede in imenoval novi jezik »Ling-

ve univerzale«. Bil je to prototip esperanta, ki je nastal šele kasneje kot rezultat zelo obsežnih jezikovnih študij.

Zamenhof se je po gimnaziji posvetil medicinskemu študiju na moskovski in varšavski univerzi in je promoviral l. 1887. Isto leto je izdal prvi učbenik svojega novega svetovnega jezika, ki ga je objavil pod psevdonimom dr. Esperanto. Bila je to razmeroma majhna brošura, vendar pa je že tedaj vsebovala najvažnejša gramatična načela, poizkušnje z besedilom in »Mednarodno-poljski besednjak« z 920 besedami.

Dr. Zamenhof, ki se je nastanil v Varšavi kot zdravnik, pa nikakor ni bil zadovoljen s svojim prvim uspehom. Neumorno se je trudil, da svoj novi mednarodni jezik še izpopolni, ker je dobival od leta do leta več pristašev. Toda izumitelju se pri tem ni godilo najbolje, kajti čimbolj se je razširjala njegova slava po svetu, tembolj je trpel njegov zdravniški poklic in imel je vedno manj pacientov. Bil so časi, ko je živel v največji bedi. Šele l. 1900. se je izboljšal njegov gnotni položaj. L. 1905. se je udeležil svetovnega kongresa esperantistov v Boulogne sur Mer, umrl je l. 1917. v Varšavi. V njegovem rojstnem mestu Bialystoku je esperanto obilnatni jezik v vseh šolah. Le žal, da dr. Zamenhof tega uspeha ni doživel več, vendar pa je še pred svojo smrtjo izrazil trdno prepričanje, da njegovo delo ne bo nikdar propadlo.

Izbruh ugaslega vulkana

MEHIKA, 7. avgusta. Pri Veracruzu ležeča gora Lanapa, o kateri so že davno domnevali, da ni več vulkanična, je stopila nepričakovano zopet v akcijo ter je izbruhala velike množine vode, blata in kamenja. Izbruhane kamenite mase so pokopale pod seboj 10 oseb, ki se niso mogle več rešiti. Dosedaj so potegnili izpod lave le dve trupli, ki ste bili popolnoma zogleneli.

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

178

In komu je bil namenil smrt?

Njej gotovo ne, o tem so pričale besede, ki jih je izustil.

Bila je skoraj pripravljena verjeti, da je bil samo kak plemič, ki se je hotel maščevati nad kdovekaterim vrstnikom Toda, zakaj tako blizu stražnega paviljona? . . .

Z neodoljivo silo jo je napadla mise, da mora biti ta dogodek v tajinstveni zvezi z Žileto usodo.

Zmajala je z glavo, kakor da bi hotela reči:

»Bom že videla!«

Nato se je odpravila zopet na pot.

Četr ure nato je dospela do skritih vrat.

Ustavila se je za gručo grmovja, od koder je lahko opazovala parkovo obzidje.

Ob tem obzidju so se počasi pomikale sence.

Bili so stražniki.

Magdaleno je obšla trenutna skrb, da ne bi mogla ven.

Toda kmalu je opazila, da se straža, postavljena pred vrata, počasi izprehaja; šla je vedno kakih dvajset korakov na desno, vrnila se nato in korakala enako daleč proti levi.

Kakih deset minut je torej obračala vratom hrbet.

Magdalena je imela ključ od malih vrat.

Dal ji ga je bil sluga, ki jo je spustil na vrt in ji pripravil stanovanje in zavetje v strašnem paviljonu.

Izhod, ki ga je imela Magdalena v mislih, je bil nevaren.

Toda bila je trdno odločena, storiti vse, samo da iztrga Žileto Francu. Ni izključeno, da je bilo v tem sklepu še nekaj ljubavne zavisti. . .

Grmovje, za katerim je stala skrita, je bilo pet do šest korakov od vrat.

Počakala je, da je prišel stražnik do vrat in na daljeval nato svoj zaspani izprehod.

Nato je skočila Magdalena proti vratom. Storila pa je to tako tiho, da bi bil človek le s težavo ujel glas njenih mačjih korakov.

Sicer pa je bil stražnik očitno jako zaspan.

Magdalena je držala v roki kratko bodalo, pripravljena ga zabosti na mestu, ako bi jo zalotil.

Toda, dospela je do vrat in jih odprla, preden se je vrnil vojak.

Izmuznila se je ven in zaklenila za seboj brez šuma.

XXXV.

Bolni načrt.

Tokrat je bilo ravno enajst.

Magdalena Feronova je stopala naglo ob parkovem zidu.

Njen namen je bil, iti do krčme pri »Velikem cesarju Karlu« in poiskati viteza De Ragastana.

Pismo, ki ga je bila napisala, je bilo zdaj nepotrebno. Hotela ga je raztrgati, da razseje kosce ob poti, toda iskala ga je zama: pismo ji je bilo moralo pasti iz žepa med kratko borbo z neznancem.

Nehote je zaklela.

Zdajci pa se ji je zazdelo, da se kakih deset korakov pred njo stiska ob zidu več človeških postav in se izkuša skriti.

Ustavila se je, roko na držaju svojega meča.

Bala se ni.

Boj v parku in njena zmaga sta jo bila navdala z vzhičenjem, ki se ga niti ni zavedala. Spopadla bi se bila z desetimi oboroženci; čutila je tisto posebno navdušenje, ki ga daje mrzlca dejanja, kadar je dejanje samo vrsta strašnih nevarnosti, ki objemajo človeka drugo za drugo.

Ustavila se je, a ne za dolgo; kmalu je stopila neustrašeno naprej.

V naslednjem trenutku je videla troje ali četvero ljudi, ki so se tiščali k zidu, v očitni nadi, da jih ne bo zapazila.

Šla je mimo njih, ne da bi kdo rekel besedico.

»Gotovo so kaki tatovi,« je rekla sama pri sebi.

Toda takoj ji je prišlo na um, da bi jo bili tatovi gotovo napadli; nenadna misel ji je prešinila možgane, in krenila je urno nazaj.

Neznanci so bili še vedno tam; brez dvoma so čakali, da se ona oddalji.

Ko je dospela do njih, je začela Magdalena govoriti kakor sama s seboj:

»Danes je res že prepozno; prej kakor jutri pač ne morem govoriti z gospodom De Ragastanom.«

Kakor je računala, tako se je zgodilo; med možmi je nastalo gibanje; priskočili so in jo obdali.

»Ne bojte se, gospod,« je rekel eden izmed njih; »a slišali smo vas izreči neko ime . . .«

»Vaše ime, gospod vitez De Ragastan,« je dejala Magdalena Feronova.

Zakaj mož, ki jo je nagovodil, je bil v resnici vitez De Ragastan.

Spoznal je Magdaleno Feronovo po glasu.

»To je naša dobra zaščitnica,« je vzkliknil. »Torej ste iskali mene, madam?«

»Da; imava se pogovoriti . . . samo da ne tu . . .«

»Vrnimo se v krčmo,« je velel Ragastan.

»Spet je en dan izgubljen,« je izpregovoril mlad glas in pretresel Magdaleno, ki je odgovorila:

»En dan izgubljen, ki bi ga morali porabiti za rešitev Žilete — kaj ne da gospod? Saj ravno o njej sem hotela govoriti . . .«

»Pojdimo!« so vzkliknili vsi z razburjenimi glasovi.

Molče so se odpravili na pot; polnoč je bila že minula, ko so dospeli v krčmo pri »Velikem cesarju Karlu.«

Nekaj trenutkov nato so sedeli vsi skupaj v veliki gostilniški sobi.

Prvi pogled Magdalene Feronove je veljal Manfredu.

»Dolžna sem vam se zahvaliti za rešitev svojega življenja,« je dejala, »ob tej priliki, ko vas zopet vidim . . .«

»Saj ste mi vrnil, madam, ko ste rešili moje življenje,« je rekel Manfred in se naklonil, tako iz vladnosti, kakor zato, da se ogne presunljivemu pogledu te ženske.

Zakaj njen pogled mu je govoril jasno:

»Ali se spominjaš tiste pijane minute, ko si mi zaklical svojo ljubezen?«

In Manfred se je spominjal le preveč. Leto dni svojega življenja bi bil dal, da izbriše to minuto, v kateri je — četudi le z mislijo in nagnenjem — goljufal svojo ljubljeno Žileto.

Lepa Feronka je morala gotovo razumeti, kaj se godi v mladičevem srcu, kajti obrnila je svoj pogled od nje in se ozrla po navzočih.

Orog mize so sedeli Tribulet, Spadakapa, Lantne, Ragastan in Manfred.

»Madam,« je rekel nato Ragastan, »obljubili ste naglico, ako vam povemo, da je tukaj navzoč gospod nam, da nam poveste nekaj o Žileti. Oprostite, da se nam tako mudi izvedeti; saj morate razumeti to našo Flerial, Žiletin oče, in da je moj dragi sin Manfred njen zaročenec . . .«

Magdalena se je zdrznila.

»Pravite, da je gospod Manfred vaš sin? . . .«

»Da, madam,« je rekel Ragastan z glasom, v katerem je zvenela radost, ponos in globoka očetovska ljubezen.

»Ah,« je dejala Magdalena, »prav srečna sem, ko slišim to . . .«

Niti Ragastan niti Manfred nista razumela tega čudnega vzklika.

Čez par trenutkov je povzela:

»In Žileta je zaročenka gospoda Manfreda?«

»Če ne ravno to, se otroka vsaj obožujeta . . .«

»Ponovila je:

»Tudi to me osrečuje. Gospod Manfred je plemenit značaj in gospodična Žileta je najljubeznivejša dekle, ki sem jo kdaj poznala . . .«

»Torej ste jo videli?« sta vzkliknili Tribulet in Manfred hkrati.

»Le malo potrpljenja,« je dejala ona in se nasmehnila. »V tem, kar je rekel pravkar gospod De Ragastan,

me je presenetilo nekaj: dejal je, da je gospod Flerial Žiletin oče . . .«

»To sem, madam,« je izpregovoril Tribulet z glasom, ki se je tresel od razburjenja. »To sem, kolikor le more biti človek, ki je vzel zapuščenega otroka k sebi, vzgojil ga in ga oboževal ter si izbral njegovo srečo za cilj svojega življenja . . .«

»Razumem,« je rekla Magdalena, majaje z glavo.

»Videla sem Žileto, gospodje . . . ni še dve uri, odkar sem bila pri njej.«

Nad vsemi temi možmi je zavladalo mučno molčanje.

Videlo se je, da jih davi vse od prvega do zadnjega enaka skrb in da gori na ustnicah njih vseh isto strašno vprašanje.

»Pred vsem bodite pomirjeni,« je nadaljevala Magdalena. Dete je uteklo vsem nevarnostim, ki so mu pretile — vsem, pravim; in mislim, gospodje, da mi ni treba razlagati natančneje, kakšne so bile te nevarnosti . . . saj veste sami, da se nahaja Žileta v hiši kralja francoskega . . .«

»Otetla!« je zamrmral Tribulet, in njegove oči so se zalile s solzami, dočim je Manfred, ki ni mogel niti izpregovoriti, stiskal roko svojega očeta in Lantneja kakor da ju hoče zdrobiti.

»Da,« je dodala Magdalena resnobno, »oteta je, a nevarnost še ni pri kraju. In verjemite mi, rešiti jo je treba čim prej se da.«

»Rešiti jo!« je vzkliknil Tribulet obupno. »Toda kako? Odkar smo v Fontenbloju, se nam je ponesrečilo deset poizkusov po vrsti. Nočoj smo bili že namenjeni skočiti v park, ubiti stražnika, ki bi nas zalotil in vdreti v grad . . .«

»Blagoslovite slučaj, ki mi je naklonil srečanje z Žileto,« je rekla Magdalena. »Gospodje, vedite pred vsem to, da Žilete ni več v gradu, preselila se je z materjo vred v paviljon, ki se nahaja v parku.«

»Z materjo . . .!«

Vsem se je izvil nehote ta klik.

»Nedvomno!« je rekla Magdalena. »Njena mati je Margentina.«

»Margentina!« je vzkliknil Manfred. »Ah, zdaj razumem, kaj mi je hotela povedati uboga blaznica, ko mi je stregla in mi lečila rano!«

»Margentina!« je vzkliknil tudi Ragastan. »Nesrečnica, kateri smo iztrgali Žileto še ob pravem času!«

»Gospodje,« je rekla Magdalena, »vse to vam je seveda skrivnost, toda jaz hočem razjasniti s par besedami. Nesrečna Margentina mi je povedala svojo žalostno povest, Margentina, gospodje, je bila blazna; odkar pa je našla svojo hčer, se ji je vrnil razum. Kdo je Margentina? . . . Dekle iz Bloaja, ki je bila tako nesrečna, da je srečala v svojem osemnajstem letu Franca Valoaškega. Zdal, gospodje, si lahko sami predstavljate dramo, ki je pehnila to ljubeče bitje v blaznost . . .«

Izdana po njem, ki ga je ljubila, zasmehovana in zavržena, je izgubila naposled tudi svojo hčer; otemnel ji je um in se ji razjasnil čez mnogo let zato, da je našla svoje dete v nevarnosti pred istim lopovom, ki je pogubil njo!«

Molčali so vsi; ta povest, pripovedovana z mrklm glasom, jih je silno prevzela, da si ni bilo v njej nobenih izbruhov, nego samo neozdravljivo sovraštvo do povzročitelja tolikega zla.

Povzela je:

»Ne bom vam pravila, gospoda, po kaj sem prišla v Fontenblo. Mislim pa, gospod De Ragastan, da ste po najinih raznih srečanjih že ugenili mojo skrivnost.«

»Ne, madam,« je zatrdil Ragastan kratko.

»Verjamem vam . . . Naj vam torej zadošča vedeti, da so najini interesi skupni, ker sovražim Franca Valoaškega. Tega, da čutim v sebi živo simpatijo do angela, ki mu je ime Žileta, si niti ne upam omeniti posebej . . .«

Magdalena se je prekinila.

»Naj bo kakorkoli,« je nadaljevala čez nekaj časa, kakor da se hoče otresti ganjenosti, »posrečilo se mi je priti v park. Osredotočila sem svoje operacije v stražnjem paviljonu; tam sem videla tudi Žileto in njeno mater . . .«

(Dalie prih.)

Samostojno pridno kuharico

se išče, prednost imajo le one z dolgoletnimi spričevali poizve se v Tekstil-Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15. 2316

Kupim dvojno lestev

visoko ca 2 m. Naslov v upravi lista. 4000

Ali že veste,

da pere »Triumf« Pavel Nedog ovrtnike tako lepo, da izgledajo kot novi?

Šolske torbice,

akčivke, kovčke, preobleke, damske torbice, nahrbtnike, pasove, listnice itd. v veliki izbiri in po najnižjih cenah v novo odprti torbarski delavnici. Sprejema tudi popravila. Josip Karlo, Kopališka ul. 2. Scherbaumov paviljon. 2287

Gambrinova dvorana,

najlepši senčnati vrt, izborna kuhinja, abonma kosilo in večerja Din 12.50, vedno sveže Tschelighlievo pivo. 2264

Trgovski pomočnik

prvovrstna moč, dobi stalno službo. Modna trgovina M. Šerec, Maribor, Aleksandrova c. 23. 2297

Sobo

lepo opremljeno z 2 posteljama s prostim vhom, električno lučjo, oddam 2 boljšima osebam. 2313

Kompletno dvosobno stanovanje

išče ofiserska famillija z enim otrokom za 1. september. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Brez insekta«. 2312

Iščem mesto hišnice.

Naslov v upravi »Večernika«. 2311

Permanentni
papir

dobite pri

TISKOVNI ZADRUGI,
Maribor, Aleksandrova 13

NAJNOVEJŠI MODNI LISTI

za jesen in zimo so pravkar došli. Oglejte si veliko izbiro pri TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR. Aleksandrova c. 13. 2119

Zahvala.

Podpisana se tem potom zahvaljuje »Ljudski samopomoči v Mariboru« za točno izvršeno izplačilo povodom smrti svojega svaka g. Franca Škrobarja v Radoslavcih št. 21, ter to društvo vsakomur najtopleje priporoča. 2289

Maribor, dne 8. avgusta 1931.

Golob Roza.